Borgerliicke huyshoudingh

Lucas Zasy

bron
Lucas Zasy, *Borgerliicke huyshoudingh*. Cornelis van Damme, Rotterdam 1628

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/zasy001borg01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

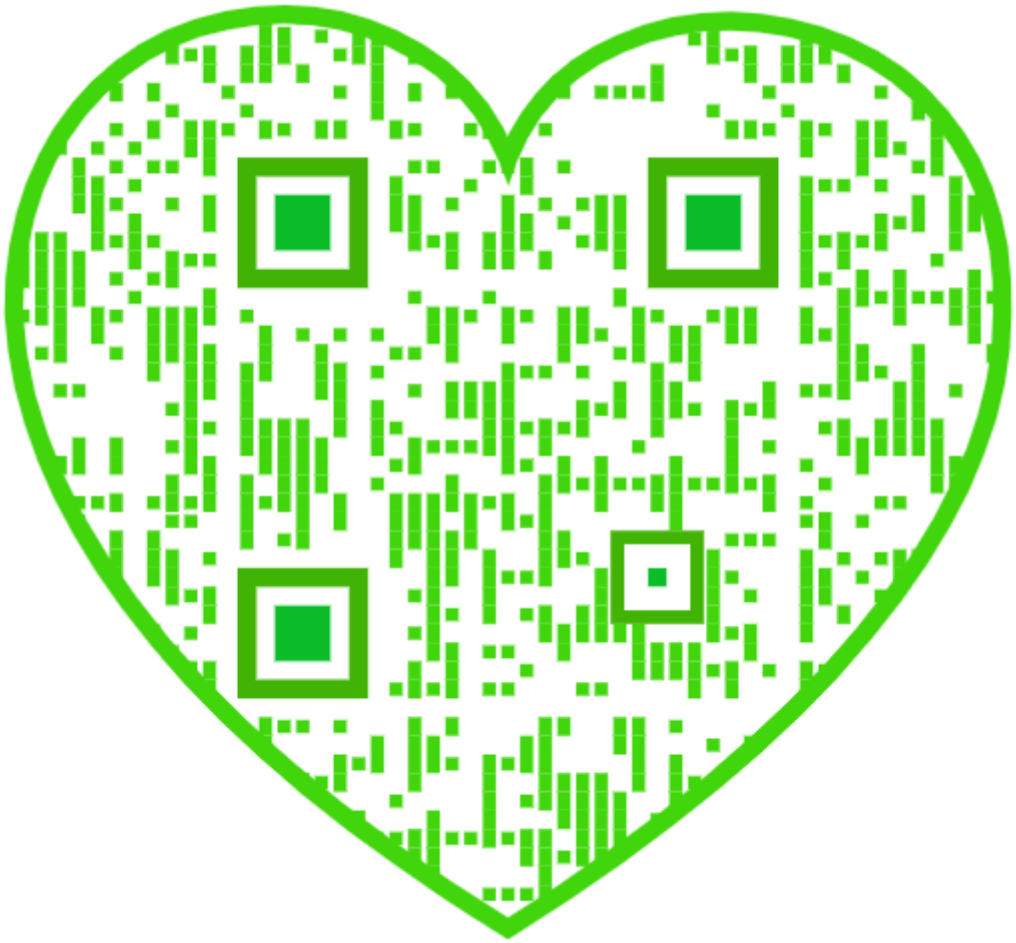

C.V. Damme vvenscht Sr. Iacob Corssen sijnen weerdigen ende goetgunstigen vrient Gheluck Heyl, ende Salicheyt, in Iesu Christo.

Eerwaerdighe Vrient, seer langen tijt hebbe ick mijne genegentheyt bevonden aengeprickelt omme u E. te bewijsen eenighe weldaet (van weghen de soo menichfuldighe weldaden ende vrientschappen die ick so langhen tijt van u E. hebbe ghenooten ende noch ben genietende,) hebbe oversulcx geen bequamer begintsel connen ghevinden dan de teghenwordighe. Namentlijck: u E. toe te eygenen ende te dediceeren de Comedie vant *Burgerlijck Huyshouden*, (ghecomponeert ende in dichte ghestelt door den welgheleerden *Lucam Zasium*, my in handen gecomen van een goet vrient) verhoope tzelve u E. niet qualijck en sal behaghen, (als mede vanden hoooghsten ghezeghent zijnde met een tamelijck Huysghesin, ende den lust die soo als ick ghespeurt heb, (u E. zijt draghende tot de Const van Rijmingh, welcke is leydende totter Deught, bidde uwe E. wille dees gift accepteren, met soo goeden ghenegentheyt als de selve u wert toegeschickt van zijnen altijt ghewillich bereyden vrient.

C.V. Damme.

Voorreden, Den Drucker tot den Onpartidigen Leser.

SEer Eerwaerdighe, Deughtbeminnende ende Constliefhebbende Leser. Alsoo onlanghs geleden (door een goede Vrient) my behandight is. Dit Boecxken gʻintituleert *tBorgherlijck Huyshoudingh, L. Zasij* tselfde overlesende, bevond' ickt' seer stichtelijck ende profijtelijck te sijn, voor alle vrome ende Godtlief-hebbe*n*de Ouders t'zy van wat staet sy zijn, als mede voor alle deugtsame en*de* Godvreesende Kinderen. Waer over ickt aen eenige vrome ende deught-rijcke Huyshoudende Vaders vertoont hebbe, die seer gheraden vonden (en oock ernstelijck op my versochten) dat ick't voorschreven Boecxken int licht soude doen komen, alsoot noyt te vooren in druck (en van weynighe bekent) is gheweest. Soo ist dat ick (aenmerckende den goeden en Christelijcken Stijl, als ooc tgroot verlangen dʻuytnemende begeerte en lust die sommige na t'selvige hadden) dit voorschreven Boecxken hebb' doen drucken, om van een yder (alsoo 't onbekent is) bekent en aenghenomen te werden. V.E. seer instantelijck biddende, dat gy (na 't exempel der Romeynen, die haer niet veronwaerdichde te aenhooren de redenen eenes armen *Donauschen* Lantmans, uyt wiens aensprake sy meerder Contentement ontfingen dan zy wel gemeent hadden) u E. oock niet en veronwaerdight, noch verdrieten en laet tʻvoor noemde boecxken met een onpartijdigh ghemoet te door lesen niet twijffelende, oft uE. sult vryelijc al veel meerder smaecs en lieffelijcheyts daer in vinden als ghy misschien verwacht. Ende vorders tselvige beschermen tegens alle *Momus* dienaren die't souden moghen calumnieren en soecken te verduysteren. Alsoot niet gheschiet uyt eenighe laetdunckentheyt, ofte eyghen eergierigheydt, maer alleenelijck uyt oprechte hope, dat het (met de toelatinghe Godes) vruchten van een Christelijck-Huyshoudingh sal voortbrenghen. Tʻwelck wenscht.

V.E. Dienst-bereyden
Cornelis van Damme.

Lof-dicht, Ter Eeren den VVaert-geroemden, ende Gonst-rijcken Lucas Zasij; Rectoor inde vermaerde Schole tot Woerden.

O Zasij wel te recht zijt ghy waerdigh gepresen
Door dien ghy uyt het breyn uwes hoofts ons te lesen
(Hier geeft in dit u werck) hoe dat een Vader sal
Zijn kinderen gheschickt, opvoeden in dit dal
Om haer na Gods bevel, te leyden en te stieren
Tot deught en eerbaerheyt, in alle goe manieren
Tot Liefd' van d'eere Gods, tot ontsagh vande Wet
En de Iustitieel, daers'onder sijn ghezet
Insghelijcx wat beleyt, dat hebben sal de Moeder
Om hare Knecht, of Meyt (op datse veel te vroeder
Haer dingen souden doen) met reden wel lof-saem
Haer onderwijsen sal, op dat daer door bequaem
Haer huysghesin ghesticht, wel gheregeert mach wesen
Op dat haer kinders tsaem, als planten uytghelesen
Daer door werden gheleert, daer door werden ghesticht
Daer door werden ghebracht, tot haer schuldighe plicht,
Dat is tot danckbaerheyt, voor al de groote deughden
En waer ootmoedigheyt, op dat daer door vol vreughden
Haer Ouders sien met lust, een merckelijcke vrucht
Voor al haer sware last, en Christelijcke tucht.

C.V.R. 'k Verlangh altijt.

Opt Burgherlijck Huyshouden L.Zazius.

LVcas hier hebt ghy uu, speelwijs willen verthoonen
Thvys-houden Borgerlijck en hoemen best sal woonen,
Onder het teere volck, 'twelck by ons opgevoet
Ghetucht, ghestiert, ghelieft, (en alles) werden moet
En oock hoe dat een kint, hem selven wel sal draghen
Wanneert ghecomen is, tot mannelijcke daghen
Eerst'lijck in zijn beroup, van Gode opgheleyt
Daer naer oock met sijn Vrouw', van d'Hooghst hem toegheseyt
Dan weder hoe een kint, hemselven moet ghevoeghen
In sijne kinder plicht om d'Ouders te vernoeghen
Seer wel hebt ghy gedaen, den Hemel het u loont
Die u voor dees weldaet, met dobbel zegen Croont.

I. Langh-sweert.
t'Swaert moet strijden.

Eer-dicht. Op de Burgherlijcke Huys-houdinghe van Lucas Zasius.

PLutarchus die wel eer: de Plichten heeft beschreven,
Van kinderlijcke tucht, en Ouderlijcke eer
D'opvoedingh tot de deught: en Vaderlijcke leer.
Heeft d'outheyt onses tijts, schier uyt ghesicht ghedreven,

'Kwed hyt bekennen sou,, soo hy noch waer int leven:
Dees snoo verdurven euw'. dees yser stalen tijdt
Vereyscht wel sulcken Stijl, tot Burgherlijcke vlijdt
Met Christelijck opmerck, ons tot een leste gheven.

Als Zasius hier doet, die met vermaeck doet hooren
'tOrdentelijck bestier, ick bid u neycht u ooren,
Want treft ons yeder een, diet Huyselijck beleyt:
Als kleyne staet des Landts, sal stieren met bescheyt.

Het Vaderlijck ontsagh: het Moederlijck medooghen
Het kinderlijck beroep, stel het ons naeckt voor ooghen?
Het Redelijck ghebruyck van die een Christen Romt:
Dies Zasius met recht der Eeren Krans toekomt.

P.T. Pycolet. T ghebedt is krachtigh.

Prologvs,

WAnneer een trefflijck man,, een schoon Palleys wil bouwen,
Uyt Marmor of Arduyn,, cierlijck en fray ghehouwen
Van binnen oock versien,, met allerley ghesny
Soo datter van schoonheyt,, alles de volheyt zy
Waer in hy dan daer naer,, in staet en oock met eeren
Een Princ' ontfangen mach,, een Coninck wel tracteren
Dat werck niet en volbrenght,, na 't voornemen bedacht
Alleen door Meesters hoogh,, by yder veel gheacht
Noch alleen door sulck stof,, dat costlijck is in d'ooghen
Van groote cierlijckheyt,, vermaert en opghetoghen
Maer oock doort tgheen is kleyn,, en is voor yemant slecht
Hy dit begonnen werck,, volcomelijck oprecht
Soo oock ghy Gheesten al,, Poëten van naturen
Geboren, die daer tracht,, en arbeyt t'aller uren
In leven en in doot,, te stichten een Palleys
Vry costelijck en schoon,, verciert fray na den eysch
Door u verstant vermaert,, en Geest hooch opgheresen
In constich Rijmghedicht,, by elck een seer ghepresen
Wanneer ghy soo een werck,, nu daghelijcks betracht
Dit stof gheringh, noch oock,, den Arbeyder veracht
Misschien of by hem yets,, hoe rouw 'tzy is te vinden
Waer med' ghy uws verstants,, ghesny cunt t'samen binden
Al ist niet tot t' ghebouw,, uyt Marmor of Arduyn
Ghebruyckt het dan alleen,, tot paden vanden tuyn
Hier toe sal dees Autheur,, uyt Nectars borst gesoogen
Dit Dicht gheringh en slecht,, hier stellen u voor ooghen
T'is een Huyshoudingh siet,, in woorden cort vervaet
Van een vroom treffelijck Man, in Borgherlijcken staet
Die hier in sijn persoon,, hoe een ghetrouw Huys-Vader
En in sijn Kindren leert,, hoe de Kindren te gader

Elck een sich draghen moet,, en wat het werck is dan
Van een deuchtsaem Huysvrouw,, en een ghetrouwe Man
Sijn Dienstboon alle bey,, sijn Meyt en Knecht te samen
Ten dienste sijnes huys,, als Roel en May met namen
Sullen u wijsen aen,, wat tot haer werck behoort
En oock met eenen als,, aenwijsen met een woort.
De groot' verscheydenheyt,, van Huys-heer en Huysvrouwen
Die al op haer mannier,, verscheydentlijck Huys-houwen
Ghebruyckeu zy, soo nu,, soo dan een cromme sprongh
In reden denckt het past,, de Knechts en Maeghden jongh.

Finis.

Personagien.

Roel		Maeght.	
en	dienst-	En	
May.		Knecht.	
Vader			
en	des Huysgesins.		
Moeder.			
Outste.		I	Een Theologus.
Middelste.	zonen, verthoont door	II Sone.	Een Iurist.
Ionghste.		III	Een Onervaren Ionghelingh.

L. Zasy. Borgherlycke Huys-houdingh.

Eerste Handelingh. Eerste uytkomste.

Roel.

Roel.
Waer mach doch onse *May Almanacks* zijn gheloopen?
Ic waen sy hier of daer haer Ctaphout gaet vercoope*n*.
Nu verkalt sy den tijt; flus sal sy loopen, dat
Haer aengesichte sy als een geslaghen aers-gat.
En sal ons vry veel nieuws int cort cunnen verhalen,
Maer tgheen haer teghen gaet verswijgen alte malen.
Zy weet, al wat gheschiet op Waghen, Schuyt of Straet,
En wie voorby passeert by haer een Vere laet.
Zy hoort, sy siet, sy vraeght, verneemt na alle saken,
Maer dit's het best 'sen sal niemant lichtlick swart maken.
Zy versuymt wel haer tijdt somtijts, soo hier als daer.
Maer rept haer handen weer lustich, soo voor als naer.
Goet ront, goet zeeuws is sy: vrypostigh hupsch int praten,
Maer sal haer kleeren kout niet eens aenroeren laten.
Al watmenhaer voorwerpt, sy met een praetien boet,
Maer meenge Meyt, die selfs het werck veel liever doet.

Eerste Handelingh. Tweede uytkomst.

Roel. May.

Roel.
Maer siet, hier komtse aen. Wel May. wat mach u letten,
Dat ghy 't aensicht inde Paes-daeghsche ploy gaet setten.
Laet sien: Mijn dunckt ghy zijt hier of daer in ontstelt:
Seght Maey, wat is de kneeck? wat schorter dat u quelt?

Of zijt ghy van de knecht, ghy weet wel wien, bedroghen?
En wert ghy van yemant met waerheyt overloghen?

May.
Och lieve knecht. Ten is dat eyer eten niet,
Men kan soo segghen niet, al watter wel gheschiet.
Ghy weet wel beter Roel: maer wacht u voor de Katten,
Die niet en meeuwen, en still' swijghende toevatten

Roel.
Ghy hebt seker ghelijck. Maer seght my, wat u let:
Want door uw' ontsteltheyt ick oock mijn selfs ontset.

May.
Roel, luystert, ick sal u de fijne waerheyt segghen:
'K weet langher met mijn Broer te eren noch te egghen.

Roel.
Wel lieve Meyt, hoe dit, hy leeft nochtans wel kuys,

May.
Ia, alst al is gheseyt, tusschen galgh en 't Gasthuys.

Roel.
Ey, swijght van hem doch still': want ick sie hem verkeeren
Met goede vrome lien, diemen met recht moet eeren.
Daer toe verschijnt hy oock niet selden inde Kerck,
En wie soud' dit, of dat schelden voor een quaet werck.

May.
'Tis maer schijn-heylicheyt, waer door hy goede luyden
Misleyt, die all' sijn quaet noch steets, ten goeden duyden.

Roel.
Ghy zijt de Drommel, May, en achter toeghenaeyt.

May.
Wat meynt ghy datmen my met schijn van deughde payt,
Hy comt somtijts ter Kerck, is voor int oogh gheseten:
Maer twelck hy daer dan hoort, heeft hy wel haest vergheten,
Wanneer hy 's daeghs daer naer het Weeuken ofte Meyt
Achter de Kerck, ghy weet wel selfs waer toe dagh leyt.

Roel.
Ick segh u May, ghy zijt voor geen een gat te vangen:
En zijt soo loos alst hout daer den Dief aen moet hanghen.

May.
Noch weet ick vry wel meer: maer 'tdient niet al gheseyt,
Op dat hy my niet flus lustich ter Koor en leyt.
Want tis een mensch, wanneer hy heeft sijn gelt versoopen:
Of by de Hoeren snoot, al wat hy heeft, verloopen:
Hy kijft, hy bijt, hy smijt, al wat in huys is beeft:
Ia selfs sijn Vrouw' by hem niet een bly uer en heeft.
Ick soud' noch wel veel meer van desen deugh niet segghen,
Maer t'onsent, vrees ick, sal d'Roed in de pisse legghen,

Roel.
Tis langh genoech gepraet. Mijn Heer is oock wel goet,
Maer toorent alsmen op sijn goetheyt steets quaet doet

May.
En mijn Vrouw' die kan haest op haer peertjen raken.

Roel.
Dats maer een Noorde buy, die kan gheen quaet weer maken.

Eerste Handelingh. Derde Uytkomst.

May. Roel. Vader des Huysghesins.

May.
Swijgt Roel: hier komt u Heer.

Roel.
Ic hebt voorwaer verknolt

May.
Ia, mijn dunct seecker, dat hy by hem selven prolt

Roel.
'Ken hope ymmers niet, dat het op't lant sal waijen

May.
Neen, knecht: ghy hebt wel meer tspit ind' Asch kunnen draijen,
Hy is *Longolius*, 'k meyn die niet kijven soud'
Schoon datmen hem sijn Vaer of Moer vermoorden woud

Vader.
Maer Roel, vind' ick u hier? Ick meyn, ghy waert gheloopen,
Daer ik u flus sond' om, ghy weet wel wat, te koopen.
En, May, gaet ghy naer huys, u Vrouwe is seer verstoort,
Om dat ghy na haer woort, seyt sy, soo weynich hoort

May.
Heer ick ben onderweech een tijdt langh opghehouwen.

Vader.
De knechts sijn voor haer Heer: de Maegden voor haer Vrouwen.

Eerste Handelingh. Vierde Uytkomste.

Vader des Huysghesins. Roel.

Vader.
Vertoeft een weynich, Roel, Seght hebt ghy niet verstaen,
Wanneer het Schip van hier naer Londen sal 't seyl gaen?
Ick wild' dat ick het wist, ick soude derwaerts schrijven
Aen mijnen Soon. ten eynd' hy langer niet mocht blijven
Van hier: maer komen thuys: want my verlanght te sien
Wat vrucht door hem in Gods gemeynte mocht gheschien.

Roel.
Maer Heer, des Boods huys is niet wijt van hier gelegen,
Die sal al wat ghy wilt beschicken wel te deghen.
Tis een fijn, deegh'lijck man: voorsichtigh wel bedacht,
Die niet en doet, dan sijn Bood-ampt te recht betracht.

Vader.
Ick seggh' dat ghy wat weet, Roel: of zijt ghy gekommen
Wt de *Bay* en hebt de Vest daer eerst beklommen?

Roel.
Maer Heer, ghy scheert my, en gy hout met my den tuyl
Als een Quack op een wal stae ick, bot als een uyl

Vader.
Neen Roel ick scheer u niet, ick most u hooren praten:
Nu dan ghenoegh hier van, laet ons dit varen laten.
Ghy hebt het beste voor: gaet langht hem desen brief:
Dat hy dien gheeft mijn Zoon, twelck my sal wesen lief.

Roel.
Hebt ghy hem met den mont niet wijders te bevelen:
Het is een trouwe bood', hy sal u saeck wel helen.
Ten is gheen man, die licht alle secreten vaet,
Ende daer naer weer als een Vat verstaelt deurslaet.

Vader.
Kent ghy den man al recht?

Roel.
Ia Heer, hy is bevonden
In ghelt en brieven trouw. Oock tot menigen stonden
Sijn hem secreten veel, ja sacken vol betrouwt,
Waer van hyt minste niet den eygenaer onthouwt

Vader.
Wel dat's een Bode recht. Gaet wilt hem openbaren,
Het inhouden mijns Briefs: op dat hy mach bewaren
Den selven dies te meer, en watter in ontbreeckt,
Dat hy mijn Zone dat met eyghen monde spreeckt.
En op dat hy te bet mijn wil hier in betrachte:
Seght, dat hy selfs mijn Zoon med'brengh, dien ick verwachte.
En, dat het hem van my rijck'lick sal zijn gheloont
Want 's Dienaers trouw' de Heer met g'lijcke trouw becroont.

Eerste Handelingh. Vijfde Uytkomst.

Vader des Huys-ghesins.

Wat heeft een hert oprecht, een vroom en Trouw-Huys-Vader
Te sorghen al, eer hy te recht brenght alle gader
Twelck te besorghen is, van dat zijn Vrouw eerst baert,
Tot dat sijn laetste Zoon Mannelick is bejaert?
'Tis al maer kinder werck soo langh men slechts moet spreijen
Tot rust en vrolickheyt een bedde voor hun beyen.
Te koopen twee paer Schoen en Hoosen is al niet:
Een kint, of twee, oock wel een weynigh verder siet
Maer tis dan noch maer eerst ghedobbelt om de steenen.
Doch soo wanneermen 'teen om 'tanders wil moet speenen
En dat wat menichmael, dan siet het vry wat suer,
Wantmen dan rusten mach dagh noch nacht eenigh uer.
Ich hebb' nu menigh Iaer dien seghen wel ghenoten,
Maer s heeft my als een vloeck wel menichmael verdroten.
Ende ten waer ick was ghesterckt door Godes gheest
Langh was ick in cleynmoed, of desperaet gheweest.
Wanneer, ghelijckmen seyt, mijn kindren sijn ghekomen

Door de cluten, heeft Godt haer weer van my ghenomen,
Men weet wel hoe't daer gaet. Al droefheyt en verdriet,
Sonder droefheyt en kost sulcks al doch niet gheschiet.
Watmen t'saem schrabben kan, by een grijpen en vanghen,
Moetmen al, ja noch meer dick, aen den kind'ren hanghen.
Van enckel sorghe draegh ick, siet, so grijsen kop
Dewijl de sorgh dick heeft ghesteghen inden top.
Om niet te segghen al: stel ick noch al ter zijden,
Twelckmen van sijn huys-boon menichmael heeft te lijden
Waer van, verweckt wanneer tot toorne was yemant,
Wenst, dat Huysboden veel mocht houden sijn vyant.
In dit deel hebb' ick noch niet al te seer te claghen,
Want onse Roel en May, haer redelicken draghen.
Roel drinckt somtijts een Kruyck: de Weerdinn' luyst sijn tas,
En wenst dickwils, datter wat meerder ghelt in was:
Maer hy dient trouw, en is vlytigh in gaen en komen
Hoe kanmen alle deughd' in eenen dienaer nomen?
May is sowat goet praets, en heeft veel wints int hooft
Maer 'tis een trouwe meyt, die als een Muyle flooft.
Van all's en kan't niet zijn, Reyn, suyvel, schoone Vrouwe:
En g'lijckse piepen nu soo songhen oock de ouwe.
Maer 'tis dus verr' God-danck, dat ick den meesten noot
Nu overkomen schijn: dewijl mijn Sonen groot
Tot mannelick verstant en kennis zijn ghesteghen:
God gheef haer wijders nu sijn' Heyl'gen Geest en zeghen.
Drie Sonen hebb' ick noch in't leven, van wien d'een
Van Ionghs geheylicht is ten dienste Gods alleen.
Om sijn kerck en ghemeynt door't heyl'ge woort te stichten,
En met Godsaligheyt deselve voor te lichten.
De tweede, hoop ick, sal wesen voor't Vaderlant,
Waer toe van Ieuget aen in hem sijn ingeplant.
De Previlegien out, en politijcke Wetten
Daer s'Lants Inwoonders haer schreden moeten na setten.
De derde die is jongh, en onervaren doch
Ick hoop hy sal mijn woort en Wet bewaren noch.
De Ionghste, meyn ick, sal by my in huyse blijven,
Om als hy jarigh is den Coophandel te drijven.
Den Tweeden wacht ick thuys sijnde ghepromoveert

En in de Rechten gantsch volcomen ghestileert.
Den Outsten heb ick nu door brieven thuys ontboden:
Dewijl ick hebb' verstaen, dat hy in allen noden
Machtigh te stoppen is, aller Godloosen mont
Die niet en snijden recht Gods woort alleen ghesont.
Soo ga ick dan naer huys, en wil haer daer verbeyden,
God bidden, dat hy haer ghesont wil thuys gheleyden.

Tweede Handelingh. Eerste wtkomst.

May. Roel.

May.
Ist niet een wonder werck, dat, die het meeste doet
Het minste loon gheniet? En dan noch hooren moet
Datmen niet neerstigh is: datmen gheen sorgh wil draghen
Voor 'toorbaer van het huys! ick segh het zijn wel plaghen.
Nu is men vroegh te bedd': dan men te laet opstijght:
Van soo een huer men licht de kouwe pisse krijght.
Een weynigh hadd' ick maer mijn tijdt flus staen verpraten
Mijn Ioffrouw kijft en knort, kan haren teem niet laten.
Liever dan soo een Vrouw had ick een goeden man.

Roel.
Ghy zijt niet al mal. May: maer hoe komjer noch an

May.
Wel Roel, ghy hebt alhier of daer weer vast gheseten

Roel.
Dat's waer May, seght my eens waer aen ghy dat cont weten

May.
Aen uwen lossen tongh, en uw' ghebloosde mont

Roel.
'K koom van mijn Swagher af, daer ick de tafel vont
Ghedeckt, en wel voorsien van alles om te eten

May.
Hy salt wel crijghen op, en al met cleyne beten,
Al laet hy sijnen sleep soo breet doch hanghen // niet,
Want by hem is doch een platluys te vanghen // niet

Roel.
Wat meynt ghy, dat met hem 't Hammeken op soud wesen,
Neen, May: en denckt dat niet: men b hoeft dat niet te vresen

May.
Ia vaste borgh waer goet: Gheen meerder dief ghewis

Dan is eens Borghers huys een leck’re Tafel is.
Ick sie wel hoeter gaet, men braster alle daghen,
Men isser Gast of weert: hoe kan u dat behaghen?

Roel.
Hy heeft te schoonen Lant, wat May. Ist al vant mal

May.
Hy heeft weer crachtigh veel nacht-eters op zijn stal.

Roel.
Daer toe veel huysen schoon met kostelicke Zalen

May.
En die deurnagelt wel met vast en stijve palen
Van sijne Schuldenaers. Ick weet het altemael.
Ey swijght, ick weet hy is, ja als een Luys soo kael

Roel.
Ten kan niet wesen May: want die met hem verkeeren
Zijn deghelicke lien, die hem oock steedes eeren.
Daer toe van allen oock noch even seer bemint:
'K meyn dat ghy qualick van hem onderrichtet bint.
En waer hy op het Schip om achter uyt te varen,
Seght, wie soud' doch met hem langher willen vergaren?

May.
Ick wil niet twisten Roel: Ick segghe dat ick weet.
Indien een ander wist, als ick doe, sijn secreet
Men soud' een ander klock van hem haest hooren luyen:
Maer nu weet hy zijn gat noch all'sins in te kruyen.
'K seggh' hy is achter hol, en hout het soo bedeckt
Dat hy met rijcke luyd' noch menichmael wel gheckt.

Roel.
Ick sal van dees uyr aen mijn oogh int seyl eens houwen,
En hoe daer haeck in steel staet, u daer naer ontfouwen.

May.
Ia wel: doet ghy soo Roel. Het is nu tijt dat ick
Wat wacker henen ga, en mijn bootschap beschick.

Tweede Handelingh. Tweede wtkomst.

Roel.

Wat argher feecks is dat, ja wat een vuyle slingher?
Of sout wel leughen zijn? Sy kant doch uyt haer vingher
Niet suyghen altemael: Men scheldet noyt Koeblaer
Ten waerder een'ghe smet, of swarte vleck aen waer
Het is dan soo het is: het eynd' sal de last draghen
Die moetwilligh misdoet met recht wert die gheslaghen
Indien hyt nu verslemt, vereet, verdrinckt, verklinckt
Sijn vrouw van tentery en hoovaerdigheyt stinckt:
Wanneer sy saem daer naer hongher en kommer lyden
Moghen sy dencken eens om de voorgaende tijden.
En soo sy met de krieck des Somers songhen // wel
Tis recht, dats in ghebreck des Winters spronghen // wel.

Tweede Handelingh. Derde Uytkomste.

Vader des Huysghesins. Roel.

Wel Roel, mijn dunckt ght zijt al vrij al wat bestoven
En van het sap des Druyfs, of Hoppen kracht bedoven

Roel.
Neen Heer: Ick quaem aen straet, mijn swagher vondt my daer
Die wilde, dat ick eens tot hem soud' komen naer
Ick gingh, en dronck eenmael, dochwant daer and're luyden
Quamen, en ick niet wist wat het al mocht beduyden,
Zeyd' ick, dat ick niet meer of drincken kont of wouw

Vader.
Wy weten, Roel, ghy zijt engh als een Monicks mouw.
Maer vry, gaet flucks naer huys, mijn Soon is aenghecomen
Met 't Schip van Calis af: Ick hebbe voorghenomen
Met hem te spreken wat, op dat ick mach verstaen
Hoet met zijn Studio in Vranckrijck is vergaen.
Seght dat hy by my koom' want ick hem hier verwachte,
Op dat ick, 'tghene rest, ten uyteynde betrachte

Roel.
Maer is u Soon thuys, Heer 'kverwacht dan boden-broot

Vader.
Tis veer van lacchen, Roel: hier van hebt ghy gheen noot
Tis al te laet: ghy slacht doch Kopjen met de Schollen
Die op Paes-dagh na Noen de Vis-merckt quam vervollen

Roel.
Maer Heer, 'kheb uyt gheweest, en uwe saeck beschickt.

Vader.
Ia, soo dat ghy, my dunckt noch aen de brocken stickt
Gaet Roel, gaet.

Roel.
Heer ic ga: 'k meyn hy sal hier haest wesen:
'K wed ick so schoon wel dien, dat ick nietb houf te vreesen,
Of ick sal noch wel een veegh krijghen uyt de Pan
Stil swijghent: En wat leyt dan daer oock yemant an.

Tweede Handelingh. Vierde wtkomst.

Vader des Huysghesins.

O Godt der Goden all' eeuwigh Licht, Heer Almachtigh,
Ghy die ja met een wenck beweeght de Berghen crachtich:
De Zee oppruysschen doet: die oock na dijnen wil
Haer pruysschen laet terstont, vlack sijnde ende stil.

Hoe dickwils hebt ghy my, doch vaderlijck, gheslaghen,
Eer ick ghekomen ben tot dese oude daghen!
Doch weder opghericht mijn hert, siel, en ghemoet
Twelck door de cracht dijns toorns lagh als onder de voet.
Wilt my doch wijders, door dijn Barmherticheyt ionnen,
Dat werck 'twelck ghy in my soo trouw lijck hebt begonnen,
Ende tot noch toe op ghehouden en betracht,
Tot uwer eer ten eynd' volcoom'lick werdt volbracht.
'Tis waer, ick hebb' verdient dickwils van u verstooten
Te sijn: wilt my daerom doch nimmermeer ontblooten
Van dijn ghenaed' en gheest, die my mach zijn een licht
Daer naer ick mijnen voet recht set, en kind'ren sticht.
Wanneer ick was in noot, verdriet, ancxt en beswaren,
En ick met een gemoet verslaghen, gingh verklaren
V al mijn swaricheyt, en mijns herten secreet
(Niet dat ghy die O Heer niet van te vooren weet
Maer als een Dienaer slecht, ende der sonden slave
My voor uw' Majesteyt totter aerden begave)
Vergaeft ghy niet aleen mijn sonden int gemeen,
Maer recht weder om op selfs mijne trage leen.
Wanneer ick ben gehoort, en verhoort in mijn klaghen
En niet was danckbaer recht, hebt ghy my niet gheslaghen
Naer mijn verdiensten, Heer: maer hebt voorby ghesien
De swackheyt mijnes vleeschs. O Heer laet het gheschien
Alles tot dyner eer, tot Salicheyt en vrede
Van my, die ben u Knecht: en van mijn Kind'ren mede:
Op dat mijns levens eynt 'tbegin der eeuw'gher vreught
Sy: en mijn kind'ren oock voortgaen van deught tot deught.

Tweede Handelingh. Vijfde wtkomst.

Vader des Huysghesins. II. Zone.

Zone.
Wat ist Heer Vader, dat ghy my tot u liet komen?
Of hebt ghy, my yet wes te vraghen, voorghenomen?
Hier ben ick, dy bereyt: met soo secreet int hert
Twelck u na waerheyt niet gheopenbaert en wert

Vader.
Ia Soon, ick heb soo veel te vraghen en te segghen:
Maer ick en salt niet all' naer noot, kunnen uytlegghen.
Doch dit ten princepael. Hebt ghy oock, dat ghy weet
V tijt ten meesten nut en oorbar wel besteedt?
Dewijl ghy hebt van hier verkeert in vreemde landen,
Sijnde gelijck als los uyt mijn uws Vaders banden.

Zone.
Hier op en heb ick doch een woort t'antwoorden niet
Voor dat ghy de waerheyt selfs inder daet en siet
Want eyghen lof die stinckt, heb ick hooren verhalen
Dick in mijns Moeders, en inde Latijnsche talen.
En 'tis de beste waer, die daer haer selven prijst:
Ia, daer het werck oock selfs zijns Meesters kunst aenwijst
Maer, dat mocht langhe sijn. Ick sal u hier verthoonen
Der Professoren hant, dien zy tot mijn verschoonen
Rechtveerdelijck hebben, niet doorgheschenck, vereert,
Zijnde volcomen een Iurist ghepromoveert.
Wat mijn Comportement aengaet, sult ghy in desen
Naer waerheyt, so ick meijn, mede wel kunnen lesen.

Vader.
Ick heb veel sorgen, Soon, en kosten uytghestaen,
Selfs van die uyr dat ghy ter school eerst zijt ghegaen.
Ghedronghen door veel spijts van Clappers en clappeijen
Die door onwetenheyts teughel meynden te leyen
My buyten dit mijn spoor, op dat ick minder kreegh
De Victory vant wit, daer ick krachtigh naer steegh.
D'een seyd', Ick soud' u dit: d'ander, dat hantwerck leeren
Op dat ghy winnen mocht in plaets van ghelt verteeren:
En dat ghy na mijn doot veel goederen met rust,
Besitten mocht na wensch' en uwes herten lust.

Sone.
Tis al van outs geweest: dat, die gheen konsten wisten,
Den wijsen achten als of mens' aen de want pisten.
Wat isser beter goet, en sekerder dan dit
Twelckmen gantsch buyten sorgh in sekerheyt besit?
Dits Vader soo een goet, dat ghy my niet kont geven
Twelck costelicker is, of grooter in dit leven
Want de geleertheyt doet, als *Cicero* verclaert,
Dat wy over al zijn teghenwoordigh, al waert
Dat wy oock mijlen veel absent waren woonachtigh.
Doot zijnde, is men ons' als levendigh ghedachtich.

Dees´ kan ons werden noyt door ghewelt ofte list
Ontrocken, schoon yemant duysent practijcken wist.
Gheen des Zees golven stuer, hoe hoogh en diep sy jaghen
Yemant dit vaste goet wy oyt ontnemen saghen.
Hoe fel den Brant schiet op het al verterent vuyr
Theeft noyt yemant dit goet ontnomen t' een'gher uyr.
Schoon hoe veranderlick dat selfs zijn alle tijden,
Dit goet allen blijft vast, kan geen verand'ringh lijden.
Dit goet den mensch soo vast in sijnen boesem leyt
Dat het wel door de doot, maer niet eer van hem scheyt.
Dit is een Teer-ghelt vast, twelck u niet kan beswaren,
Schoon dat ghyt mijlen veel met u droeght duysent Iaren:
Tis als *Erasmus* seyt, den Rijcken een cieraet:
Een peerle in een Ringh die schoon en heerlick staet.
Het is soodanigh goet, 'twelck waerlick goet mach heten:
Want het in teghenspoet de droefheyt doet vergheten.
Bias sagh, dat sijn stadt deur 'tvyer werde verteert,
Vluchtende, riep hy, dat hyt ontquam onverseert:
En schoon dat hy was naeckt als van Moeder ghebooren,
Seyt hy: 'k en hebbe niet, ja niet heb ick verlooren:
Want hy dit vaste goet onverseert by hem droegh:
Soo dat hy op gheen goet anders een mijt acht sloegh.
Als *Stilpo* was vervolght, verjaeght van sijn vyanden
Wt al sijn goet en haef veer was in vreemde landen:
Van zijn kindren ontbloot, oock selfs van zijn huysvrouw
Over al dit verlies draeght hy soo weynich rouw,
Dat hy *Demetrio* blyhertigh gingh verhalen,
Dat hy doch niets was quijt, maer dat hyt al te malen
Behouden hadt: en sagh alleen maer op dit goet,
Waer voor ick God en u mijn Vader dancken moet.

Vader.
Ick ben ghekomen zoon, nu tot dees oude daghen
En noyt mijn Ooghen ick dus verr' hebbe gheslaghen.
Maer ghy hebt wijsheyt voor. Wel dien die God gheleyt
In een voornemen goet tot zijns naems eerlicheyt

Zone.
Wat is dan Vader, 'twit waer op ghy eerstmael ooghden
Met my: en soo met lust steden met vreughden pooghden?
Hadt ghy yet anders voor? was het wat anders dat
De hoop in mijn persoon u herte steedts besat

Vader.
Niet anders, dan dat ghy tot eeren mocht gheraken
’sLants voordeel vord’ren, en der Borg’ren goede seacken.
En soo ick van dees’ hoop in u versteken bleef
Voor al u wijsheyt ick niet eene mijt en gheef.

Sone.
Neen Vader: weest gherust. Schoon dat ick moste derven
Oock aller menschen gunst: Ia duysent dooden sterven
Sal ick bevordren dat ’s Lants voordeel wert betracht,
Ende der Armen recht, hoe kleyn men die oock acht.

Vader.
Soo laet u dan mijn Soon, door gaven niet bekooren,
Daer in veel menschen doch trouw’loos’lick in versmooren.
Niemants Tafel geniet, waer door ghy dan verkoopt
V vryheyt: en tot quaet te doen dickwils verknoopt.
Neemt gheen gheschencken aen, waer door ghy de quaed’ saken
Der quaden recht, soeckt, en der goen recht quaet te maken.
Dat des Pluymstrijckers stem u niet int herte sinckt,
Die u verstrickt, wanneer hy op sijn oorbaer dinckt.
En wat dies meerder is, wilt van den ouden leren:
Wat dier de mensche is leertmen uyt converseren.

Sone.
Soo ick voor dees’ altijt, Vader dijn stem ghehoort,
En noyt heb in cleynacht ghenomen eenigh woort,
Soo sal ick oock dees’ leer ghetrouwelicken vaten:
En wat meer wert vereyscht, my onderwijsen laten.

Vader.
Wel gaen wy dan: misschien u broer is g’comen nu
Dien ick verwachten oock immer soo haest als u.

Derde Handelingh. Eerste wtkomst.

Roel. May.

Roel.
Wat docht u flus al. May? hoe danst en doen de Poppen,
Doen Ioffrouw met een voet u wou ter deur uyt schoppen?
Tgingh der van kanten fray: tgat wou op schijven // gaen.
Mijn docht ghy wijcken most: kont ghy niet blijven // staen?

May.
Twasser niet eens soo druck: ’thad een vijgh te beduyden.

Roel.
Mijn docht, sy u nochtans wel crachtelijck uyt luyden.

May.
Twas maer een misverstant. Hoe wel ick had ghelijck

Om datse me Vrouw is daerom alleen ick wijck

Roel.
Tlieper hol af. Ghy most deur kneuckelen bosch springhen,
En etende vuyst-loock. noch al placebo singhen.

May.
’K segh ’tis onwaerheyt Roel: s’ heeft my niet aengheraeckt.

Roel.
Ghy weet nochtans wel May, hoe dat haer stock-visch smaeckt.
Ghy most uw’ Vrouw, als ick mijn Heer doe, sachtkens streelen:
Segghende Aep, wat sijn uw’ Iongen schoon: en spelen
Ondertusschen moy weer: en leeren soo hupsch gaen
Met thoutjen om het Kalf: dan sult ghy altijdt staen
Int witte bladt, en sijn tbeste kindt uytghelesen,
Want sotten, weet ghy sijn altijt gheerne ghepresen.

May.
Twil soo niet woutren Roel. Ick heb het wel besocht,
Want ick hebt wel soo veer met schoon praten ghebrocht.
Dat wy als Ey en Koeck d’een d’ander soet aensaghen:
Maer als de buy quam an, warent weer nieuwe vlaghen

Roel.
Ick keuijert anders. May: want ick ende mijn Heer
Zijn altijt wel te vreen, en twisten nimmermeer,

May.
Hoe na sout ghy wel Roel: jou wijsheyt dat toe schrijven?
Maer loopt soo doch niet wegh, wilt noch een weynigh blijven.
Hoe ist u Swagher al? Vet tot den bodem toe?

Roel.
Tis maer slecht vleeschken, en noch van een ouwe Koe.

May.
Ia soo! wist ick het niet! Ick seyt wel van te vooren;
Altijdt smeertmer, en de Verckens loopen int kooren.

Derde Handelingh. Tweede wtkomst.

Roel.

Wat docht u van ons May? Soo haest en sey ’k haer niet
Haer leet, sy daedlick my dit in mijn boesem stiet.
Maer tis gheen swaricheydt: die hem uyt helpen soppen,
Die moghen nu den sack samen weer helpen stoppen.
Mijn Swagher was (tis wat) wat meer dan ick ghesien,
Hy deed’ wat Cramerij, ick diend’ de goede lien.
Mijn Suster meynde, tkond’ sijn leven niet opkomen:
Maer ’kmeyn sy heeft nu al een ander weer vernomen.
Men heefter nu dus langh de eene sack ghelapt
Met d’ander. Teene vat op t ander uytghetapt:

Om datmen den bierwisch soo seer heeft uyt gesteecken,
Hebben de schuldenaers niet een woort derven spreken.
Maer wat salt wesen haest? Opt 'tvaetjen niet dan gest,
En 'tknorren van het Swijn twelck sijnen buerman mest.

Derde Handelingh. Derde wtkomst.

Moeder des Huysghesins. Roel.

Moeder
Roel, hebt ghy onse Meyt hier ontrent niet vernomen?
Ick hebb' haer soo van doen: 'k weet haer niet te bekomen.
Mijn Outste zoon die komt daer thuys uyt Enghelant:
Ick wenschste, dat sy twerck wat dede aen deen kant.

Roel.
Begheert gy Vrouw dat ick na haer eens om ga vraghen?
Misschien sy hier of daer wat heen mach sijn gaen draghen.

Moeder
Ia, loopt vry Roel, en looft u voeten een paer schoen:
En als ghy haer dan hebt, seght dat sy haer wilt spoen:
Want ick heb niet ghekoockt: tis alles van sijn stede:
Indien 't mijn man oock wist hy waer niet wel te vrede.
En soo ghy haer niet en kunt vinden hier of daer
Soo haest u dan vry wat, comt ghy in plaets van haer.

Derde Handelingh. Vierde wtkomst.

Moeder des Huysghesins.

Ist niet een byster werck, dat mijne Meyt haer praten
Om niemants will', oock watmen seyt, niet en kan laten.
Wanneermen slapen sal, of aen de Tafel gaen
Soo is sy d'eerste, en blijft nieuwers praten staen.
Maer alst van nood' is datmen d'hant steeckt uyt de mouwe,
Waert wel van nood' dat ick het werck alleen doen souwe.
'K en dorst niet segghen, als Roel teghenwoordigh was:
Sy houden 'tbeyd' met een, en treden eenen pas.
Wat den eenen gheschiet, moet d'ander terstont weten:
Wat d'ander niet en knauwt, den eenen niet sal eten.

Als ick het segghen sal. Wat isser toe te doen
Zy steken tsamen haer hoofden in een Caproen.
Soo dat ick om en om, waer ick my wend of keere,
Niet anders vinden kan dan verdriet en hert zeere.
Mijn Man heeft noch vermaeck, en schept noch vreuchde soet
Int wel-leven en deught tot sijn Sonens voorspoet
En 'tzijn doch Sonen al: wat kunnen my die wesen
Tot mijnes herten lust, ofte behulp in desen?
Zoo God my had vetleent een Dochter, mijns ghelijck,
Ick meyn niemant en soud' met my sijn even rijck.
Ick soud' mijn huys alleen met haer kunnen ophouwen,
'Kwedd' gheen Meysens mijn Karr' langer beschijten souwen.
Indien men is te vreen, men wert door haer ontstelt:
En daer voor gheeftmen haer tgansche Iaer kost en ghelt.
En soomen wat secreets heeft in zijn huys verborghen
Dat het niet door de Meyt ontdeckt werdt moetmen sorghen.

Derde Handelingh. Vijfde wtkomst.

Vader ende Moeder des Huysghesins. I Zone.

Vader.
Vrouwe, de Meyt heeft my terstont naer u ghevraeght

Moeder
Ick werd' van eene Meyt mijn deel toch wel geplaeght.
Ick heb haer hier en daer, thuys en langhs all' de straten
Ghesocht en vind' haer niet.

Vader.
Ick sagh haer schueren vaten.
Veer achter in een hoeck: Daerom weest doch te vreen:
Men kijft somtijts doch wel, en men heeft weynigh reen
Ey, wilt naer huys toe gaen, en haer naer u vermoghen
Beschicken noch een hulp, die haer mach helpen drooghen
De vaten: op dat sy wat anders neem ter hant,
En twerck soo metter haest eens raecke aen d' een kant.

Moeder
Neen lieve Man: men most hier so niet menagieren,
Kap en Covel soudmen soo in sijn huys verteeren.
Gheen schadelicker tuygh, ick bid ghelooves mijn,
Dan de voetsolen van de Dorpel-maeghden zijn.

Vader.
Wel gaet ghy dan naer huys, en maeckt het selfs te deghen,
Want yemant moet de vloer, ghy, of een ander veghen.

Derde Handelingh. Eerste wtkomst.

Vader des Huysghensins. Outste Zone.

Vader.
’Khebb’ menichmael ghehoort, datter geen meerder smert
Of droefheyt rijsen kan in een Vaderlick hert.
Dan dat sijn Sonen of Dochters van hem gebooren
Niet luyst’ren na sijn stem: zijn raet niet willen hooren
Waer door het dan gheschiet, dat sy als scheps’len loos,
Gantsch overgeven sijn haer eyghen sinnen boos.
Datmen in’t teghendeel gheen meer vreught kan bedincken,
Of in eens Vaders hert nimmermeer sach insincken,
Dan dat hy selver vroom en Godtvruchtigh zijn zaet
Wt hem ghebooren, siet navolghen inder daet
Zijne gantsch heyligh en Godvruchtighe voetpaden:
Waer door sy dan Gods Gheest en zeghen op haer laden
Ick hebb‘ so nu so dan wel swaricheyt gehadt
Soo dat ick als mijn Siel in droefheyt groot besat,
Maer tswaerste heb ick dan, twelck alles gaet te boven,
Noch niet ghesmaeckt: waer voor ick Godt dancklick moet loven:
En bidden, dat ick mach vreught in mijn kind’ren sien,
Op dat al wat sy doen, mach ‘tsijner eer gheschien.

I.Zone.
Och Vader: Godt de Heer, wil u en ons dat gheven,
In wien wy alle ooc tsaem leven ende sweven.

Vader.
Ghy weet hoe meen’gen sucht ick haeld’ uyt thert wel diep:
Ick weet, hoe meen’ghen nacht van sorgh ick noyt en sliep.
Ghy weet wat kosten groot ick aen u heb ghehanghen:
’Tis my doch alles niet, wanneer ick mach erlanghen
In mijnen ouden dagh die vreught aen u te sien,
Dat Gods ghemeynt en kerck veel vruchts noch mach geschien
Doort hooren van Gods woort, vloeyend’ uyt uwen monde:
En door u leven reyn, voor d’menschen tallen stonde.

I Zone.
’Khoop Vader ghy sult noyt berooft zijn van uw’ hoop:
Want ick met u naer een Godsaligh eynde loop

Vader.
Meerder en wensch ick niet. V een voorschrift te gheven
Int snijden van Gods woort, ben ick niet in bedreven.
Dat hoop ick, hebt ghy in Gods woort bevonden // wel

Door hem, die u leerden dat tallen stonden // wel.
Alleen is dit mijn wil, mijn wenschen en begheeren,
Dat hoe ghy hooger zijt, u meerder sult verneeren:
Want wie Gods waerheyt leert, soeckende werelts eer,
Die bouwt met d'eene hant met d'ander smijt ter neer
Schoon dat ghy leeraers veel saeght in gaen quade weghen,
Volcht ghy alleen het padt Christi uws hoofts te degen
Die niet gesocht en heeft hoocheyt of werelts staet:
Maer die veel eer van hem weghen ter neder slaet.
Leert van hem, dat hy is sachtmoedigh en ootmoedich:
Onnoosel als een Lam in all' zijn doen rechtgoedich.
Weest geen uytnemer dan van yemans hooch persoon:
Stelt u voor die arm is, soo wel als rijck ten toon.
Weest gheen liefhebber van des werelts potentaten,
Soo dat ghy tslechte volck g'lijck als sout varen laten.
En toont, dat ghy perfeckt in leven zijt en leer,
Op dat ghy Sielen soo meught winnen dies te meer.

I. Zone.
Tot t'een en t'ander, hoop ick sal my Godt verleenen
Sijn genade en gheest.

Vader.
Soo wilt u dan vercleenen
Onder de macht'ge handt van Godt, ons Heer ghevreest
Die u in al u doen wil leyden met sijn Gheest.

Vierde Handelingh. Eerste wtkomst.

May. Roel.

May.
Maer Roel, wat docht u flus, mocht Iuffrouw niet wel beeren,
Doen sy my soecken liep, en meynden af te smeeren?
Maer ick meyn, dat sy stont, en keeck siet op haer neus
Suyverlick als een groen en wel bekroosde geus.

Roel.
Nu hebt ghy vijf voor, May wanneer sy wat wil segghen
Kunt ghy haer kijven daer fray mede wederlegghen.

May.
Dat heb ick oock ghedacht. Wat is mijn Heer verheucht
En of doch wel een eynd' sal hebben sijne vreucht?

Roel.
Seght, waerom: Om dat sijn Sonen sijn thuys ghekomen?
Ey lieff toch: grooter vreucht heeft wel een eynd ghenomen?
Ick heb doch wel ghehoort, waer vreught is binnen deur

May.
Dat daer wel droefheyt is naby, ja dicht daer veur.
Dats waer. De Ionghste mocht noch wel het haentjen wesen
Een Conincxken onder veel Byekens soet ghepresen

Roel.
Ia soo; hy gaet vast leegh, en speelt al vry moy weer
En drinct oock wel, al weet het juyst oock niet mijn Heer.

May.
Hy is soo wipsch, soo tipsch; soo los, so flos van sinnen
K' en weet int eynd' niet wat men met hem sal beginnen.
Maer 'kbid u Roel, laet ons doch hier voor sorghen niet;
Hebben s'alleen de vreught, laets' hebben oock 'tverdriet.

Vierde Handelingh. Tweede wtkomst.

Roel. May. Vader des Huysghesins. Outste Sone. Middelste Sone.

Vader.
Gaet May besorght de Pot, en wilt de Tafel decken:
Gaet voort, mijn dunckt ghy oock met my noch wel sout gecken.
Gaet ghy oock henen Roel, en seght mijn Ionghsten Soon,
Dat hy soo haest hy kan hem by ons hier verthoon.
Tis wonder wat de Knechts en Meysens al te praten
Hebben; oock waer sy sijn in huys ofte op de straten.
Ziet Kinderen dewijl wy tsaem hier sijn by een,
Zoo verclaer ick, dat ick over u, so ick meen
Wel mach afleggen al mijn Vaderlicke sorghen
Die ick over u droegh stedes, heden en morghen.
Naer dien ghy beyde hebt waer van ghy leven meucht;
Wanneer ghy rechts u schickt soo het betaemt tot deught.

I.Sone.
Ick hoop Godt sal ons voorts wijders nu wel beraden
En leyden na zijn woort op zijn heylighe paden.

II.Sone.
Die ons in al het gheen wy nemen by der hant
Zijn zeghen geven wil, zijn raet, hulp en Bystant.

Vader.
Maer dit dient noch gheseyt. Dewijl u last om draghen
Sal wesen wonder swaer, dien ghy sult t'allen dagen
Van 'smorghens dat de Son uyt den Oceaen stijght
Tot datse savonts in den natten Boesem sijght,
Te voeren hebben uyt. D'een om Gods Kerck te bouwen:
Gebouwt, met aller vlijt oock wel by een te houwen.

D’ander, om wijselick te dienen ’tVaderlant
Met goe voorsichticheyt, rijpen raet, en verstant.
Weduwen en Weesen te vorderen: de saecken
Der Armen rechten goet tot een goet eynt te maecken.
Den quaden straffen, en den goeden spreecken vry.
Dat yder een van u doch stedes blijve by
’Tberoep het welck u is van Gode hier gegheven,
Op dat ghy’t in een goet conscienty meught beleven.

I.Sone.
Hier segh ick Amen toe, en sal u woort en Leer,
Tot mijnes levens eynt vergheten nimmermeer.

II Sone.
Soo langh mijn Siel oock sal in’t Lichaem spelen crachtigh
Sal ick mijns Vaders woort hier in oock zijn ghedachtigh.

Vader.
Nu dan tot een besluyt: Wanneer ghy dan door minn’
Te trouwen een huysvrouw. mocht nemen in den sinn’
Siet wien ghy neemt ter hant; op dat gh’in gheen onlusten
Valt, als ghy meynt te gaen door ’thouwelick tot rusten.
Want soot’ een Vader is moeyt, ja p’rijckel gewis
Zijn Soon te brengen op tot dat hy mann’lick is;
Zoo ist een Manbaer Soon perijckel ja noch meere
Eer dat hy krijght een Vrouw waer over hy is Heere
Wanneer ghy dan nu sijt door’t houwelick ghepaert
En uwen echt na recht kuysch en eerlick bewaert
Zoo laet uw’ Vrouwe ’thaer; wilt ghy het u betrachten
En voorts in al u doen den Zeghen Godts verwachten.
Weest Heer, en heerscht doch niet over uw Vrouwen vleesch,
Op dats’ uyt minne u diene, en niet door vrees.
Ghy die daer zijt gestelt Gods kerck doort woort te stichten
Ende met heylicheyt des levens voor te lichten,
Laet niet u Vrouw dijn Raet sijn in des Kercks secreet
Want een Vrouwe licht heelt tgheen dat sy niet en weet
En ghy die daer ’tsecreet vant Lant sult moeten draghen
Wilt oock over dat stuck dijn Huysvrouw gheen raet vraghen
Want het voeght de Weerdin, te gaen over den heert
Maer wat daer buyten is, dat past alleen den Weert.
En wat mach doch mijn Soon u Broeder soo langh dralen
Dien ick al over langh door den knecht dede halen.

I. Sone.
Misschien hy hier of daer erghens is uytghegaen
Soo dat hy uyt den knecht u wil noyt heeft verstaen

Vierde Handelingh. Derde wtkomst.

Roel. Vader des huysghesins. Outste Sone. Middelste Sone.

Roel.
Maer Heer, ick heb gesocht thuys ende aller weghen
Maer heb hem nerghens doch, noch hier noch daer gekregen.

Vader.
En hebt ghy wijders niet yemant naer hem ghevraeght

Roel.
Neen: Maer ons' meyt die seyd' hy was 'smorghens verdaeght
Van sijn ghesellen, om met hen ter jacht te rijden.

Vader.
Maer dit past ymmers niet: dit kan ick doch niet lijden.
En wat bescheyt is dat! Soo sonder eenigh woort
Of weten? 'k waen het is sijn daghen noyt ghehoort.

II Sone.
Maer Vader weest te vreen: de meyt misschien kan falen.
Door 'tgheen men van ter zijd' hoortmen, wel licht kan dwalen.
Wanneer ick niet en ben ghewisch in eenigh saeck
Ick vreuchde of droefheyt nimmermeer in en maeck.

Vader.
Maer theeft nochtans al yet, yet, seggh' ick te beduyden,
Dat hy noch niet en komt.

II.Zone.
Hy mach by een'ge luyden
Hier of daer praten wat: Tis daerom niet gheseyt,
Dat den dagh om ter jacht te rijden sy gheleyt
Op heden: maer wel eer, noch langhen tijdt na desen
En dat ghy eert gheschiet dies wel sult seker wesen.

Vader.
Maer ondertusschen soo verloopt ons nu de tijt
Die langer wachtens oock int minsten niet en lijt.

Vierde Handelingh. Vierde wtkomst.

Outste Zone. Middelste Zone. Vader des Huysghesins. Ionghste Zone. Roel.

I.Sone.
Ia siet, hier komt hy noch.

Vader.
Maer laet ons van hem swijgen

Op dat hy niet misschien mach achterdencken krijghen
Van eenigh quaet besluyt, tot sijn nadeel gheschiet:
Want onder vrienden meest men jalousie siet.

II Sone.
Indien ghy dan nu yets hebt om hem te verclaren,

Wilt het by u tot op een ander tijt bewaren

Vader.
En swijght ghy Roel, van dat ghy hem nu hebt ghesocht
Op dat daer door in hem geen quaet en wert gewrocht.

III. Sone
Maer Vader zijt ghy hier. 'Kheb gantsch de stadt deurlopen
V soeckende met vlijt: en dat alleen op hopen
Om uyt mijn Broeders eens recht te moghen verstaen,
Hoet haer doch buytens lants al mocht wesen vergaen.

II. Sone.
En wy verlanghden oock met u nu wat te spreecken,
Maer ick vreese de tijt sal ons hier toe ontbreecken.

Vader.
Ia laet ons binnen gaen, sien wat de Kock al koockt
Ick meyn de schoorsteen nu al wat langh heeft gheroockt.

Vijfde Handelingh. Eerste wtkomst.

May. Roel.

May.
Waer komt ghy Roel vandaen?

Roel.
'Kheb gasten wesen nooden
Gaet vry wat haest naer huys: want ghy sult moeten dooden
Al watter is gemest.

May.
Ick meyn Roel dat ghy spot
Men brast by ons soo niet: Of hout ghy my voor sot.

Roel.
Ten sal gheen brassen zijn. Men sal een blymael gheven
Dat Godt ons Meester heeft soo langhe laten leven
Dat hy sijn Zonen mach gesont in vreughden sien
Van wien hy meynt dat hem sal eer en deucht gheschien.

May.
Dats noch het minste Roel, maer dats in allen talen
Sijn onderwesen nu, dat is het alte malen.

Roel.
Daer hebben sy wat aen. Den tienden niet verstaet
Of schoon een man al veel in vreemde talen praet.
Ick hou van mijns ghelijck. mijn Moeders tael ick prijse,
Al wat ick seggh', ick oock lichtlick daer met bewijse.

May.

Men seyt ooc gemeenlijck: tpast oock op u wel eel
Een stront of Pannekoeck is een Boer eff n veel.

Roel.
Maer May. Ick noyt van u sulck een antwoort verwachte.

May.
Ia Roel. Ick hebse nu al onder mijn gheslachte,
Die daer wel voelen, en hebben oock inder daet
Bevonden, datter niets eygentlick vast en staet.
Sonder ’tbestieren van wel g’oeffende verstanden:

Want die zijn't die alleen wel regieren de Landen;
En sonder wien oock al de Steden t'ondergaen,
Ia hoe heerlick en schoon sy oock verheven staen.
Tvervalt al watter is, goe zeden ende wetten
Waer naer d'inwoonder heeft zijn schreden recht te setten
En sonder wien oock al 'twelck tot de kerck behoort.
Door ghewelt of practijck onder onwaerheyt smoort.

Roel.
'Tmach wesen dat het wil ick salt u laten winnen;
Want ick ben, ja blijf bot, end kant soo niet versinnen.

May.
Ia Roel, die niet en weet, hoe soet den honigh smaeckt
Ten is niet vreemt dat die t'geswarm der Byen laeckt.

Roel.
Maer May gaet doch naer huys, 'ksegg' datmen u sal wachten
Ghy zijt soo traegh, als of ghy op uw' Vrouw' niets achten.

May.
Ia nu mijn soete knecht, het sal wel wesen vaer
Ghy zijt onder u muts voorseker niet heel claer.

Vijfde Handelingh. Tweede wtkomst.

Vader des Huysghesins. Roel. Outste Sone.

Vader.
En seght my; hebt ghyt nu alles kunnen beloopen?
Ia stont al waer ghy quaemt de deur oock voor u open.

Roel.
Sy seyden al het is een moghelicke beed
'Kmeyn datse tavont oock sien naer een goede steed.

Vader.
Ia Roel, daer sijnder al, soo ick steets wilde soppen
En 'tgoetjen twelck ick heb haer inden kele kroppen;
En dat ghy Roel mijn knecht stedes voor 'tvaetjen zadt
En May mijn meyt daer toe wel op ghedisschet hadt,
Die mijn wel dienden dan oock selfs tot den voetsolen;
En alst dan waer verteert, soudt zijn den Heer bevolen.
Gaet ghy nu voorts naer huys, en siet watter ontbreeckt,
V Vrouw heeft veel te doen, siet dat ghy soetlick spreeckt.

Vijfde Handelingh. Derde wtkomst.

Outste Sone. Vader des Huysghesins.

I.Sone.
Maer Vader, hoe mocht ghy den Knecht doch sulckes seggen
Hy salt misschien noch by hemselven overlegghen
En b'dincken, wie die sijn die maer haer oogen slaen
Naer uwe tafel, en naer geene vrientschap staen.

Vader.
De waerheyt schaemt sich niet. Hy mach het oock wel weten;
Ick wenschte, dat icks' oock met eeren mocht vergeten.
Want wat is soo een vrient? Niet anders dan het Fret
Twelck op 't Conijns bederf alleen sijn tanden wet.
Maer zoon, ick wenschte nu u broeder waer ghekomen,
Op dat ick hem doch seyd twelck ick hebb' voorgenomen;
Want mijn Siel en ghemoet verlanght van herten seer
Oock hem te brenghen op tot alle deucht en eer
Mijn ouderdom is hoogh, daer toe ick ben ghetreden,
Mijn herte dat verlanght na rust; en hoopt den vreden
Der uytvercoornen Gods wel haest volmaeckt te sien
Door't heyl twelck ons Gods zoon in zijn doot liet gheschien.
Ghy weet ick heb u twee nu soo veer opghetoghen,
Dat ick op u niet meer, hoop ick behoef te ooghen.
Ick heb u opghevoet, geleert en voorghestelt
Hoe ghy voorts leven sult, als ghy uyt mijn ghewelt
Nu zijt; En sal tot God voor u noch altijt treden
Tot 'teynt mijns levens met mijn vyerighe ghebeden
Ten eynd' sijn woort u sy een leyster aen u voet
Sijn Geest u wijst den wegh dien ghy in treden moet
Dit een is dan noch noot dat ick hem oock soo stichte.
Tmiddel tot zijn nootdruft aen wijs', en onderrichte
Wat wegh hy vorders noch daer toe heeft in te gaen;
En dan soo meyn ick hebb' ick 't mijne gantsch voldaen,
Godt hoop ick sal dan voorts sijn werck in u betrachten,
En u Ooghen alleen steets op hem sullen wachten.

I.Sone.
Maer Vader ist u wil dat ick my derwaerts keer
Op dat hy hier by u mach wesen dies te eer?

Vijfde Handelingh. Vierde uytkomst.

Vader des Huysghesins. Outste Sone. Middelste Sone. Ionghste Sone.

Vader.
Maer siet: gins' komt hy met zijn Broeder aengetreden:
Sy zijn soo t schijnt al wel met malcandren te vreden.

I.Sone.
Maer hoe? soud dat niet sijn? Twist tusschen vrient en vrient
En past int minste niet, hoe veel te minder dient
Het dan dat Broeders self oneenich zijn bevonden,
Die als een lijf en Siel sijn moeten tallen stonden.

Vader.
En tis nochtans een saeck, die niet selden ghebeurt:
Soo ver oock dat d'een Broer naer danders doot wel speurt.

III.Sone
Maer Vader, zijt ghy hier?

Vader.
Ia Soon, ick heb nu langhen
Als tusschen hoop en vrees in twijfelmoed gehangen:
Meynende dat ghy sout komen, en quamt doch niet.
Waerom het dan tot noch toe minder is geschiet,
Dat ick u naer mijn wensch mijns herten sin verclaerde:
En ghy twelck ick u seydt, in een goet hert bewaerde.
Dat ick u wijsen mocht waer van ghy leven meucht:
'Tlichaem voorsiet van spijs: de Siel voor al met deucht.

III.Sone
Maer hebt ghy, Vader, noch wel yet om my te geven?
'Kmeyn datter wyders niet by u is overbleven.

Vader.
Maer Soon hoe praet ghy dus?

III. Sone.
Als onervaren die
Daer noch maer met een oogh de werelt inne sie.
Ghy hebt u Outsten Zoon, gheschickt ten dienst der kercken.
Den tweeden het Stadthuys. Wat sal den derden wercken?
Voor hun beyden? en sijn daer toe als haren slaef?
'Kmeyn dat ick soo voor haer niet stedes loop en draef.

Vader.
Maer Zoon, ghy schijnt my hier swaricheyt voor te wenden.
Ick wenschte dat ghy mijn uws Vaders hert recht kenden.
Maer op dat ick u nu soo veel my moogh'lick is
Wel onderrichte, en mijns ooghen-mercks ghewis
Maecke. Sult ghy verstaen: dat d, Eerst een groot begeren
Steedts heeft ghehadt, om inde Grootheyt te studeren.
De tweede heeft niet min van Ioncks aen grooten lust
Gehadt tot Studium? en nimmermeer gherust
Voor dat hy inder daet, met hert, siel, alle crachten
'Tstudium, twelck hy nu voleyndicht heeft betrachten.

III. Sone

Maer want sy nu dus verr’ door dijn hulp sijn gheraeckt
Is beyd de Werelt en Hemel voor haer gemaeckt
Alleen: en niet voor my oock, die ben min in weerden
Ia als vergheten van hun beyden op der eerden

Vader.
Ghy weet, hoe dat ick u dickmael hebb' aengheseyt
Dat het my seer lief waer, dat ghy u sinnen leyt
Aen 'tstudium, om tot t'een of t'ander te komen
Maer ghy en hebt dies noyt in't herte aenghenomen.

III.Sone
Tis waer mijn zinnen zijn daer noch niet toeghestelt:
Maer ben veel liever met de honden in het velt.

I. Sone.
Soo hebt ghy dan hier in u Vader niet te schenden,
En sijn deughdelijck bedrijf tot gheen ondeucht te wenden.
In alles twelck daer van uwen Vader gheschiet
Hy op een Heylsaem en Godtvruchtich eynde siet.
En meynt ghy dat ghy als een slaef voor ons arbeyden
Sult moeten: en wyt groen sullen van uwe weyden
Voor af eten: het is soo verr' van daen goet knecht
Dat contrary is waer: want wie sijn dienst te recht
In Kerckelicke als in polytijcke saecken
Bedienen sal, en al wat ist te deghen maecken
Bedienende sijn Dienst in alle trouwicheyt:
Voltreckende sijn ampt in goed' rechtveerdicheyt,
Die is, soot schijnt een hooft der Kercken, en een Heere
Der Inwoondren des Lants: Maer in der daet veel meere
Der dienaren Dienaer der Slaven Slaef altijt,
En nimmermeer vant Iock der dienstbaerheyt bevrijt
En wat dies meerder is. Hoe kant een Heer verdrieten
Sijn dienaers haer nootdruft doch te laten ghenieten?
Die daer ten Altaer dient van den Altare leeft:
Den Os, die ploeght, oock van de ploegh sijn voetsel heeft.

III.Sone
Maer wat salt zijn daer ick my mede sal erneren
'Ken sal ymmers niet van den hooghen boom afteren.
Tot dat mijn goedren gantsch ten eynde zijn gheraeckt
En van daer naer voortsloop met beyd' mijn billen naeckt.

Vader.
Ey Soon, dat was het niet. Ghy sult u flucks begheven
Tot den coophandel, en daer van sult ghy wel leven.
Wanneer u God maer slechts zijn zeghen daer toe sendt
Sonder wien, watmen doet, niets komt tot een goet ent.

III.Sone
Dien handel sal my doch voor allen dinghen passchen?
Want als ick 'tspit ghewent mocht hebben inder asschen
Soo sal ick dan van een verdorven Coopman fijn
Daer naer wel fraykens een voortreff'lick Maeck'laer zijn.

Vader.
Maer daer en most ghyt Soon niet laten op aen komen.

[...] Sone.
Och neen mijn Vader, maer wie kant somwijlen dromen
Hoet eynde doch van den Coophandel vallen sal;
Die niets heeft, heeft wel veel; die veel heeft, niets met al.

Vader.
Zoo moet ghy, oft soo viel, oock met die riemen royen;
Maer men moet steedts met vlijt naer hoogher walle boyen:
En met voorsichticheyt altijt wel sijn voorsien
Op datter gheen dwase Coopmanschap mocht gheschien;
Want reden moet stedes uwen Coophandel drijven,
Indien ghy anders wilt met eeren daer by blijven.

[...] Sone.
Ey, swijght doch daer van stil; want tusschen mal en vroet
(Weet alle man seer wel) wintmen het meeste goet.

Vader.
Maer veler slechticheyt sijn maer subtijle treecken,
Waer door sy dencken teen, en t'ander nochtans spreecken
Daerom oock dickwils staet gheschreven op de vloer
Dat 'tgoet, ghelijck het quam, oock soo weer henen voer
Maer wilt gy u, mijn Zoon, wel en wijs zijn beraden,
Zoo sult ghy desen raet uws Vaders niet versmaden:
Namentlick, ghy sult voor dijn naesten zijn, als ghy
Begheert en wenst dat oock u Naesten voor u sy:
Want met de maet daer med' ghy sult hebben gemeten,
Sal u Godt voor of naer te meten niet vergheten.

Vijfde Handelingh. Vijfde wtkomst.

Roel. Vader des Huysghesins. Outste Sone. Middelste Sone. Ionghste Sone.

Roel.
Maer Heer, ons' Ioffrouw seyt, dat sy doch niet en weet
Waer ghy vertoeven meught, dewijl de spijs ghereet
De Tafel is ghedeckt, en wyders niet van noden
Dan dat de Gasten nu van u werden ontboden.

Vader.
Tis waer; want nu de dagh ter neder schijnt gedaelt,
En ons de Nacht daer toe diep uyt den afgront haelt,
Sijn langhswert verwich kleet, om over ons te trecken,
En den aertbodem wijt daer mede te bedecken.

[...] Sone.
Alst u mijn Vader behaecht kunnen wy thuyswaert gaen.

Vader.
Ia comt, en laet ons oock niet langher blijven staen.
Nu gaen wy. En ghy Roel, wilt tsaem de vrienden halen,
Op dats op staende voet met u gaen altemalen.

Vijfde Handelingh. Seste wtkomst.

May. Roel.

May.
Maer Roel, vind ick u hier? Ick meynde ghy al langh
Waert om de vrienden wt: Ons' Ioffrouw siet soo bangh
Dat haren man alsnoch niet weer is thuys ghekomen
En datse niemant van haer Sonen heeft vernomen.

Roel.
Mijn Heer die gaet daer heen oock met zijn zoonen al,
En seyt dat ick nu tot den vriender loopen sal
Om haer soo haest ick kan, al t'saem by een te krijghen.

May.
En ick loop om 't Bancket: Zuycker, Koeck ende Vijghen.

Roel.
'Tschaepscheren sal aengaen. Nu Meysjen rept u voet
Want ghy doch nu ter tijt fray deur den Beughel moet.

May.
'Tis gheen swaricheyt Roel? ten beurt niet alle daghen.

Roel.
Ia lieve May, daer soud' de gantsche stadt van waghen.

May.
Soud' dat so wonder zijn ghedaen van onsen Heer!
Daer sijnder wel diet doen, en kunnen niet een veer
Afblasen van den mont.

Roel.
Maer soudment daerom prijsen.

May.
Ey, dat en segh ick niet; 'kwil daer slechts med' bewijsen
Dat het veel beter hem, dan velen passen soud'
Wy kennen hem doch wel, wanneer hyt slechts doen woud.

Roel.
Mijn Heer die hout hem leegh, so wert hy niet gheschooten.

May.
Ia daer naer oock niet van sijn schuldenaers verstooten,

Tis een welghestelt man. Hy is niet groot van hert,
Als vele doen, en sijn nochtans seer kleyn van stert.

Roel.
Ia tis te byster May. Laet hem nu al vry sparen,
Hy heeft een Soontjen die sal het daer naer wel klaren.

May.
Dats Godt alleen bekent; schoon het is onghesien
Indien het Godt belieft, ’tsal wel anders gheschien.
En soo het doch ghebeurt; wat kanmen daer van segghen?
Of salmen’t zijn Vader daer naer te laste legghen?
Ey dat moet verre sijn: dewijl zijn Vader heeft

Godtvruchtigh voor zijn Soon en huysghesin gheleeft.
En heeft soo veel hy kont altijt sorghe ghedraghen,
Op dat zijn Sone mocht leven naet welbehaghen
Van hem en sijnen God: op dat hy doch hier naer
De Saligheyt volmaeckt eeuwich deelachtigh waer

Roel.
Nu May, laet ons te saem bevorderen ons' saken
Op dat de Gasten haer t'avont doch vrolick maken.
Ghy toehoorders en wilt wijders verwachten niet:
VVant wat voorts wert, vereyscht terstont binnen gheschiet.

FINIS.

Kennis baerd Liefde.

Lucas Zasius.

Loff-zangh des Houwelicks Baer-moeder vande Burgherlijcke Huyshoudingh.

Stem: Daer de Prinsen buyten Reden, &c.

O Hoe saligh zijn de lieden,
Daer het houw'lijck magh gheschieden
Om Gods eer te sijn verbreyt:
Ende Kercke Godts tot stichtingh,
Tot gheselschap en verlichtingh,
Vande dorre Eensaemheydt.
O Geluck, die Godes zeghen
Soo ten Rechten heeft verkreghen:
Met een tijtelijcken schat.
Huys en goet comt van den Heere,
Maer een fijne Vrouw met Eere,
Gaet noch veer te boven dat.
Maer 'tgheluck komt dan noch nader,
Soo wanneer ons Godt den Vader,
Vruchten gheeft van onsen stam
Als de oorsaeck is Godts werckingh,
Want dat dient dan tot versterckingh,
Daer s'haer oorspronck eerst van nam.

Seghenrijck wort thuys bevonden,
Daer d'eendracht vast hout ghebonden:
Vrede deur der Liefden bant:
Om de spruyten soo te hand'len,
Met goet leven voor te wand'len,
Dats den alderbesten stant.
Latet Godt dan soo gheschieden,
Dat ghy dienstboon te ghebieden
Hebt, hout altijt sulcken maet:
Dats u lieven en oock vreesen,
Doet soo ghy gheboon wilt weesen,
Soo bevestight ghy u staet.
Als de spruyten dan soo groeyen
Dats in Godes wetten bloeyen:
Als ghy siet uyt uwen zaedt
V Kints kinderen mennighvuldigh
Die daer achten te zijn schuldigh
Steets te volghen Godes Raedt.
O gheluckighe Huys-houdingh
Daer de Iaren met veroudingh
Zijn met Lieffd' gesleten af
Om dan met sijn grijse haren
Met gherustheyt heen te varen
In sijn ouders duyster graf

P.T. Pykolet
Tghebedt is krachtigh.

Sluyt-reden Opte Borgerliicke Huys-houdingh.

T Veelhoofdighe ghediert,, deur tweespalt opgheblasen
Loop door een quaet beleyt,, Alst Meer onstuymigh rasen.
Maer als sy zijn ghetemt,. deur Anthions gheluyt
Orpheisoet ghespel,, soo is haer woelen uyt.
Die d'Harten soo bestiert,, tot Burgherlijcke zeden.
Dat vee en stom ghediert,, bout Burgherlijcke steden
Gelijck hier Zasius,, ons heeft ten thoon gheset
Voor die een huys bestiert,, een Burgherlijcke wet.
Een huys een kleyne Kerck, , een groote lant bestieringh:
Een Coninghlijcke macht,, een Keyserlijcke vieringh.
En kan niet wel bestaen,, oft Vaderlijck opsicht
Met kinderlijcke vrees., moet blyven in sijn plicht.
Gelijck als onsen Godt,, al wat hy heeft gheschapen
In zijnder handen werck,, is soeticheyt te rapen.
Hoe heeft hyt al ghestelt,, de groote gulde zon
Alst 'tIaer geeyndicht is,, komt daerse eerst begon.
De Silverigghe Maen,, met haer veel duysent starren
Die altijt seecker gaen,, en nimmermeer en warren
Als Burghers vande Lucht,, die onsen grooten Al
Behout in hare plicht,, en altijt dueren sal
Tot dat des swerelts gloob,, den heerscher aller dinghen
Den alleen wijsen Godt,, ordentelijck sal bringhen
Dat desen woesten hoop,, versmelten sal in vyer
En ons int s'Hemels Choor,, sal voeren eens van hier.
Byt s'Hemels Burgherij, daert al is sonder morren
Daer man. noch Vrou: noch Kint,, noch Meyt of Knecht sal knorren
Maer vrede sonder ent,, twelck hier niet sijn en kan
VVant tgaet soo effen niet,, of een verduldigh Man
Siet wel wat over thooft,, om geen twist te verwecken
Dus wilt den besten zin uyt d'onderrechtingh trecken.
Van dit bly-endigh Spel,, want 'tu voor ooghen stelt

Alleenigh niet de plicht,, die knecht en Maegden geldt
Maer vaderlijcke sorgh,, en moederlijck bewegen
En kinderlijcke tucht,, om die met Godes zeghen
Te queecken tot Godts eer,, en stichtingh van Gods Kerck
Om die na tijdes tijt,, met naerstigh handen werck
Tot voorstant van haer huys,, daer sy toe zijn gheneghen
Best na des ouders staet., of middel is gheleghen
Te leeren eenigh Ampt,, maer deughden boven aen
VVant Ieught int groene hout, groeyt soot gebuycht sal staen.
Den VVijngaert onbesnoyt, en sal gheen vruchten draghen
Als diemen tsijnder tijt,, snoeyt inde Maertse daghen
Tvoornaemste grontlegh is,, van al dit grooten ront
Ist datment Ieudigh Sap,, den toom leyt inden mont
Om namaels dan de vrucht,, met vreughden te ghenieten
Siet eens hoet Heydens volck,, haer Ieught betoomen lieten
VVant in Socrates school,, de Ieucht gheboden wart
Te swijghen vyf Iaer langh,, Ia niemant had het hart
Te spreecken eenigh woort,, om dat sy souden leeren
Te vlieden alt ghesnap,, op datse dan met eeren
Het redelijck ghebruyck,, van hare gladde tongh
Niet eer gebruyckten dan,, daer haer de noot toe drongh
Om datse met verstant., in hare rijpe daghen
Antwoorden datmen haer,, ordentelijck mocht vraghen
Maer t'Christelijcke volck,, dat heeft een soeter straff
Die Godt al overlangh,, Aen zijnen Moysem gaff
VVant dese harde wet,, en is ons niet bevolen
Maer stieren wijf en kint,, dat sy en wy niet dolen
En volghen sulcken stijl,, als Zasius ons leert
VVant hy al niet en doolt,, die noch ten halven keert
Geluckigh is het huys,, gheluckigh zijn de steden
Geluckigh is het Landt,, daer sulcke voeten treden
Die vanden eersten af,, de Ieucht set sulcken peyl
En houden int ghesicht,, een waeckend' oogh int seyl
Om t'alghemeene Schip,, niet roerloos te doen drijven
Ick kort mijn reeden af,, en latet hier by blijven.

P.T Pykolet.
'Tghebedt is krachtigh.